

I en tvist om lön och andra ersättningar till en trafikvakt är parterna oense om byggavtalet är tillämpligt. Arbetsdomstolen har funnit att byggavtalet inte är tillämpligt på det i målet aktuella arbetet som trafikvakt.

ARBETSDOMSTOLEN

DOM

Dom nr 17/25

2025-04-02

Mål nr A 201/23

Stockholm

KÄRANDE

Svenska Byggnadsarbetareförbundet, 106 32 Stockholm

Ombud: förbundsjuristen Anne Alfredson, LO-TCO Rättsskydd AB,
Box 5152, 121 18 Johanneshov**SVARANDE**Good Folks Sweden AB, 559102-2198, Ursviks Allé 33,
174 64 SundbybergOmbud: advokaten Jens Tillqvist, Advokatfirman Jens Tillqvist AB,
Granbacken 4, 183 57 Täby, och biträdande juristen Karolina Sundqvist,
Advokatfirman Cederquist KB, Box 1670, 111 96 Stockholm**SAKEN**

lönetvist m.m.

Bakgrund

Good Folks Sweden AB (bolaget) har olika verksamhetsgrenar och bedriver verksamhet inom skilda kollektivavtalsområden. Bolaget bedriver bl.a. verksamhet med stödtjänster inom bygg- och transportnäringen. Bolaget har egna transportfordon och lager för spedition och återvinning samt anställda på terminaler och depåer.

Bolaget tecknade i maj 2020 kollektivavtal, hängavtal till Transportavtalet, med Svenska Transportarbetareförbundet (Transport). Bolaget tecknade sedan, den 2 februari 2022, hängavtal till byggavtalet med Svenska Byggnadsarbetareförbundet (Byggnads).

A.R., som är medlem i Byggnads, anställdes den 1 januari 2023 som trafikvakt hos bolaget. Den 2–13 januari 2023 arbetade han som trafikvakt vid Slussen i Stockholm. Den 17–18 januari 2023 arbetade han som avfallshanterare vid Haga Norra i Solna. Den 27 februari 2023 sade bolaget upp A.R. från anställningen.

Parterna har i målet huvudsakligen tvistat om byggavtalet är tillämpligt på A.R:s arbete hos bolaget.

Yrkanden och inställning

Byggnads har yrkat att Arbetsdomstolen ska förplikta bolaget att till A.R. betala

- a) 62 806 kr avseende lön jämte ränta enligt 6 § räntelagen från den 27 april 2023 till dess betalning sker,
- b) 8 269 kr avseende semesterersättning jämte ränta enligt 6 § räntelagen från den 27 april 2023 till dess betalning sker,
- c) 534 kr avseende resekostnadsersättning jämte ränta enligt 6 § räntelagen från den 27 april 2023 till dess betalning sker, samt
- d) 50 000 kr avseende allmänt skadestånd för brott mot byggavtalet jämte ränta enligt 6 § räntelagen från dag för delgivning av stämning till dess betalning sker.

Byggnads har vidare yrkat att Arbetsdomstolen ska förplikta bolaget att till Byggnads betala allmänt skadestånd med 50 000 kr för brott mot byggavtalet jämte ränta enligt 6 § räntelagen från dag för delgivning av stämning till dess betalning sker.

Bolaget har bestritt yrkandena, men vitsordat sättet att räkna ränta. Om Arbetsdomstolen skulle finna att byggavtalet är tillämpligt, och transportavtalet inte är tillämpligt eller om det är fråga om konkurrerande kollektivavtal och byggavtalet har företräde framför transportavtalet, har bolaget medgett Byggnads yrkanden om lön, semesterersättning och resekostnadsersättning. Inga skadeståndsbelopp har vitsordats som skäligen i och för sig.

Parterna har yrkat ersättning för rättegångskostnader.

Byggnads rättsliga grunder

Byggavtalet är tillämpligt

Arbetet som trafikvakt på en byggarbetsplats, på en del av en byggarbetsplats, i nära anslutning till och vid en byggarbetsplats samt när trafikvakten utgör en naturlig del av en byggarbetsplats, dvs. det arbete som A.R. anställdes för och utförde under nio dagar den 2–13 januari 2023, är en central verksamhet på byggavtalets område. Byggavtalet år 2020 är därför tillämpligt på arbetet och A.R:s anställning.

I andra hand är byggavtalet år 2020 tillämpligt på arbetet som trafikvakt enligt den s.k. 29/29-principen eftersom det arbetet står i naturligt samband med den centrala verksamheten på vilket byggavtalet är tillämpligt.

Byggavtalet är även tillämpligt på arbetet med avfallshantering som A.R. utförde den 17 och 18 januari 2023 vid Haga Norra. Det är inte riktigt, som bolaget gjort gällande, att det finns en huvudsaklighetsprincip som innebär att transportavtalet skulle gälla för arbetet med avfallshantering eftersom A.R. också utfört arbetsuppgifter som trafikvakt.

Transportavtalet är inte tillämpligt på A.R:s anställning. Det rör sig därför inte om en situation med konkurrerande kollektivavtal.

Byggavtalets bestämmelser

Genom att inte anställa A.R. 40 timmar per vecka, och inte heller erbjuda honom arbete 40 timmar per vecka, trots att han stod till förfogande för det, har bolaget brutit mot § 2 i byggavtalet. Eftersom bolaget inte har betalat lön och andra ersättningar till A.R. enligt byggavtalet, ska bolaget betala ytterligare ersättning till honom.

Bolaget är skadeståndsskyldigt

Eftersom bolaget har brutit mot byggavtalet, är det skyldigt att betala allmänt skadestånd till både Byggnads och A.R. Det finns inte skäl att jämka skadestånden.

Bolagets rättsliga grunder

Byggavtalet är inte tillämpligt

Arbetet som trafikvakt på, vid eller i nära anslutning till en byggarbetsplats, dvs. det arbete som A.R. anställdes för och utförde under nio dagar, är inte en sådan central verksamhet som byggavtalet år 2020 är tillämpligt på. Arbetet omfattas istället av transportavtalet.

Byggavtalet år 2020 är inte heller tillämpligt på arbetet som trafikvakt enligt den s.k. 29/29-principen, eftersom det arbetet inte står i naturligt samband med bolagets centrala verksamhet på vilket byggavtalet är tillämpligt.

Byggavtalet är inte heller tillämpligt på A.R:s arbete med avfallshantering vid Haga Norra, eftersom A.R:s huvudsakliga arbetsuppgifter, nämligen som trafikvakt, inte faller under byggavtalet utan under transportavtalet. Arbetet med avfallshantering skulle ske utanför Haga Norras byggarbetsplatser. Att A.R. under två dagar inskolades inne på byggarbetsplatserna förändrar inte saken.

I andra hand är det fråga om en situation med konkurrerande kollektivavtal. Transports kollektivavtal (transportavtalet) är tillämpligt på A.R:s anställning. Eftersom transportavtalet är det först tecknade kollektivavtalet, ska det ha företräde framför byggavtalet.

Byggavtalets bestämmelser

Om Arbetsdomstolen skulle finna att byggavtalet är tillämpligt, och transportavtalet inte är tillämpligt eller om det är fråga om konkurrerande kollektivavtal och byggavtalet har företrädare framför transportavtalet, medges yrkanden om lön, semesterersättning och resekostnadsersättning.

Bolaget är inte skadeståndsskyldigt

Eftersom bolaget inte har brutit mot byggavtalet, är det heller inte skadeståndsskyldigt mot Byggnads eller mot A.R. I vart fall ska eventuellt skadestånd jämkas.

Byggnads utveckling av talan

A.R:s arbete

Arbetet som trafikvakt

Den 2–13 januari 2023 arbetade A.R. som trafikvakt på byggarbetsplatsen Slussen. Under samtliga arbetade timmar befann han sig inne på byggarbetsplatsen. Han dirigerade trafik i byggtunnlarna (logistiktunnlarna) under Slussen. Logistiktunnlarna som A.R. arbetade i utgör en del av byggarbetsplatsen vid Slussen. Det är inte riktigt att trafikvakterna cirkulerade mellan olika positioner. Det fanns nio trafikvakter som arbetade under jord och två trafikvakter som arbetade vid grinden in till byggarbetsplatsen. Det fanns inte positioner som var placerade utanför byggarbetsplatsen. De två trafikvakterna vid grinden arbetade dock både innanför och utanför byggarbetsplatsen. A.R. arbetade däremot enbart innanför det inhägnade området.

Det är inte riktigt att det var Stockholms stad som anvisade de platser vid Slussen där trafikvakter skulle vara placerade. Stockholms stad informerades om planeringen men fattade inte några beslut om denna. Stockholms stad upphandlade inte heller trafikvakterna.

Arbetet med avfallshantering

De två dagar, som A.R. arbetade vid Haga Norra, arbetade han med avfallshantering. Han samlade ihop byggavfall som senare skulle transporteras bort. Han arbetade enbart inne på byggarbetsplatsen.

Byggavtalets tillämplighet

Arbetet som trafikvakt är en central verksamhet på byggavtalets område

Arbetet som trafikvakt på, vid och i anslutning till en byggarbetsplats är en sådan central verksamhet som byggavtalet är tillämpligt på.

Det är kollektivavtalsparternas gemensamma uppfattning att det är byggavtalet som är tillämpligt på sådant arbete som A.R. anställdes för och som han sysselsattes med. Det framgår av kollektivavtalets lönebestämmelser. Att guida transporter rätt på en byggarbetsplats har alltid omfattats av byggavtalet då det varit en arbetsuppgift bland många som utförs av byggnadsarbetare. Att vara trafikvakt är en arbetsuppgift som är en del av byggverksamheten som byggavtalet är tillämpligt på.

Även arbetet vid Haga Norra omfattas av byggavtalet eftersom arbetsuppgifterna medförde att A.R. var en "övrig byggarbetare" enligt avtalet.

Överenskommelse mellan Byggnads och Transport

Mellan Byggnads och Transport finns sedan länge en muntlig överenskommelse gällande arbetet som trafikvakt som utförs på en byggarbetsplats. Överenskommelsen innebär att arbetet som trafikvakt omfattas av byggavtalet, om det utförs på en del av en byggarbetsplats, inne på denna eller i nära anslutning till byggarbetsplatsen när trafikvakten utgör en naturlig del av byggarbetsplatsen. Anledningen till detta är att arbetet som trafikvakt hänger ihop med bygget på så sätt att det enbart är transporter, som ska in till eller som sker inne på byggarbetsplatsen, som dirigeras. Trafikvakten skulle inte fylla någon funktion utan byggarbetsplatsens existens. Situa-

tionen skiljer sig därmed från den där trafikvakter dirigerar all trafik i allmän trafik utanför byggarbetsplatsen. Byggnads och Transport är alltså överens om att trafikvakterna inne på byggarbetsplatsen vid Slussen omfattas av byggavtalet.

I samband med att A.R. anställdes av bolaget som trafikvakt ansökte han om medlemskap i Transport. Han nekades inträde med hänvisning till att Transport inte organiserar det arbete som han anställdes för. Han blev därför istället medlem i Byggnads.

Omständigheter i samband med hängavtalets tecknande

Byggnads accepterade inte någon annan tillämpning av byggavtalet för bolaget än vad som i övrigt gäller för de avtalsbundna arbetsgivarna. Att det i protokollet från förhandlingen den 2 februari 2022, när hängavtalet träffades, anges att bolaget hade två anställda som skulle omfattas av byggavtalet beror på att det var vad bolaget uppgav till Byggnads ombudsman M.L. Det är en förutsättning för att Byggnads ska teckna kollektivavtal med en arbetsgivare, att arbetsgivaren har någon anställd som kan komma att omfattas av kollektivavtalet. De två anställda som avsågs arbetade med logistikarbetet att hantera avfall och att bära in material på byggarbetsplatsen. Byggnads kände inte till om bolaget också hade andra anställda.

M.L. var i samband med avtalsteckningen noga med att informera bolaget om att alla anställda som arbetade innanför stängslet omfattades av byggavtalet. De talade även om trafikvakter, varvid M.L. förklarade för bolaget att, om arbetet var en del av byggarbetsplatsen, var byggavtalet tillämpligt också på detta arbete. M.L. uppfattade det som att bolaget vid tidpunkten inte hade någon anställd trafikvakt. Parterna diskuterade inte, och kom således inte överens om, något annat tillämpningsområde för hängavtalet än vad som annars gäller för byggavtalet. M.L. är inte heller behörig att träffa hängavtal som avviker från byggavtalets tillämpningsområde.

29/29-principen

I vart fall är byggavtalet år 2020 tillämpligt på arbetet som trafikvakt enligt den s.k. 29/29-principen eftersom det arbetet står i naturligt samband med den centrala verksamheten på vilket byggavtalet är tillämpligt.

Transportavtalet

Det saknar betydelse att transportavtalet tecknats före byggavtalet. Det är nämligen inte fråga om en situation med konkurrerande kollektivavtal. Som redogjorts för ovan finns det en överenskommelse mellan Byggnads och Transport som innebär att arbete som trafikvakt omfattas av byggavtalet, om det utförs på en del av en byggarbetsplats, inne på denna eller i nära anslutning till byggarbetsplatsen när trafikvakten utgör en naturlig del av byggarbetsplatsen.

Byggavtalets bestämmelser

Den angivna anställningsformen enligt A.R:s anställningsavtal är allmän visstidsanställning/intermittent anställning på deltid med ”varierande” sysselsättningsgrad. Trafikvakter på en byggarbetsplats avlönas som ”yrkesarbetare eller övriga byggarbetare” enligt avtalet.

Deltidsarbete är, med undantag för städpersonal, inte tillåtet enligt byggavtalet som anger att veckoarbetstiden är 40 timmar (se § 2 punkterna 1.1 och 1.5). Genom att inte anställa A.R. 40 timmar per vecka, och inte heller erbjuda honom arbete 40 timmar per vecka, trots att han stod till förfogande för det, har bolaget brutit mot § 2 i byggavtalet.

Eftersom bolaget inte har betalat lön och andra ersättningar till A.R. enligt byggavtalet, ska bolaget betala ytterligare ersättning till honom. De yrkade beloppen är beräknade enligt byggavtalet och ska, i enlighet med bolagets medgivande, dömas ut om Arbetsdomstolen kommer fram till att byggavtalet ska tillämpas på anställningen.

Bolaget är skadeståndsskyldigt

Eftersom bolaget har brutit mot byggavtalet, är det skyldigt att betala allmänt skadestånd till både Byggnads och A.R. Det finns inte skäl att jämka skadestånden.

Bolagets utveckling av talan

A.R:s arbete

Arbetet som trafikvakt

Byggnads beskrivning av A.R:s arbete vid Slussen är felaktig. Trafikvakterna vid Slussen ska stå på positioner som anvisats av Stockholms stad för att säkerställa att trafik till och från byggarbetsplatsen sker säkert. De ska därvid beakta att de allmänna kommunikationer som finns invid området kan upprätthållas i så stor utsträckning som möjligt. Vissa positioner som bemannas av trafikvakter finns i den allmänna trafiken utanför stängslet. Andra positioner finns innanför stängslet och innebär således att trafikvakten ibland vistas där. Där kontrollerar denne till- och utfart från logistiktunnlar. I dessa logistiktunnlar utför fordon transporter till och från byggarbetsplatsen. Logistiktunnlarna utgör inte en del av byggarbetsplatsen.

Bolaget bemannade ett tiotal positioner vid Slussen med trafikvakter. Cirka hälften av trafikvakterna var placerade i den allmänna trafiken utanför den inhägnade byggarbetsplatsen. Den andra hälften arbetade i logistiktunnlarna för byggtrafik. Tunnlarna ska slutligen bli den nya bussterminalen med tillhörande vägtunnel för busstrafik. Det fanns ett rullande schema för var trafikvakterna placerades. Eftersom positionerna som låg utanför stängslet var fler till antalet arbetade trafikvakterna i större utsträckning utanför den inhängande arbetsplatsen. A.R. hade under sin inskolningsperiod ett par pass som s.k. rastavlösare, vilket innebar att han bytte av trafikvakter för rast på

de olika positionerna. Det är inte riktigt att han endast löste av trafikvakter som arbetade i tunnlarna.

A.R. arbetade inte på en byggarbetsplats. Logistiktunnlarna vid Slussen där trafikvakterna var placerade utgör inte en del av byggarbetsplatsen.

Arbetet med avfallshantering

Att arbetstagare får prova på olika arbetsuppgifter är vanligt under en inskolningsperiod. Den avfallshantering som bolaget ansvarar för vid Haga Norra sker vid en avfallsstation utanför byggarbetsplatsen. Det var där A.R. skulle arbeta. Det kan dock vara riktigt att han under de två introduktionsdagar som han arbetade vid arbetsplatsen på Haga Norra följde med bolagets förmän in på byggarbetsplatserna i upplärningssyfte. A.R:s arbete vid Haga Norra omfattas inte heller av byggavtalet.

Byggavtalets tillämplighet

Arbetet som trafikvakt är inte en central verksamhet på byggavtalets område

Arbetet som trafikvakt omnämns inte i byggavtalet och är inte heller en central verksamhet på byggavtalets område. Det är inte kollektivavtalsparternas gemensamma avsikt att det arbetet ska omfattas av byggavtalet. Trafikvakterna vid Slussen var inte heller placerade på en byggarbetsplats. Trafikvakterna fick inte delta i byggproduktionen. Om det utfördes byggarbete inne i logistiktunnlarna stängdes dessa av.

Att A.R. under två dagar utförde enklare logistikuppgifter avseende byggavfall, som i och för sig skulle kunna ligga inom Byggnads avtalsområde, medför inte att byggavtalet är tillämpligt på anställningen. A.R:s huvudsakliga arbetsuppgifter omfattades nämligen av transportavtalet, vilket är normerande för anställningsvillkoren.

Överenskommelse mellan Byggnads och Transport

Det är inte riktigt att Byggnads och Transport skulle vara överens om att arbetet som trafikvakt omfattas av byggavtalet. Byggnads och Transport kan inte heller träffa en sådan överenskommelse som är bindande för bolaget.

Det är inte heller riktigt att A.R. nekats medlemskap i Transport.

Omständigheter i samband med hängavtalets tecknande m.m.

I samband med att bolaget tecknade kollektivavtal med Byggnads redogjorde bolaget för att det hade vissa arbetstagare som utförde enklare arbeten på vissa byggarbetsplatser. Det var bl.a. fråga om uppförande av en ramp i samband med att bolaget ansvarade för samordning, trafiksäkerhet och logistik. Av protokollet som upprättades i samband med förhandlingen framgår att bolaget endast hade två arbetstagare som huvudsakligen arbetade med sådana enklare göromål inne på en byggarbetsplats. Bolaget framhöll vid förhandlingen att för övriga anställda skulle det även fortsättningsvis tillämpa transportavtalet. Byggnads hade inga invändningar mot bolagets redogörelse. Byggnads kände alltså till att bolaget hade kollektivavtal med Transport avseende övriga arbetstagare.

För det stora flertalet, cirka 90 procent av de anställda, tillämpar bolaget transportavtalet. För några arbetstagare tillämpas numera byggavtalet. Till den senare kategorin räknas ett mindre antal grovarbetare och ett par förmän som kallas logistikstöd för produktion. Denna benämning har använts av bolaget alltsedan det tecknade hängavtal med Byggnads år 2022. Det avser det fåtal arbetstagare som inte (som trafikvakterna) är stöd för leveranser utan som i stället varaktigt biträder verksamhet som bedrivs innanför ett inhägnat byggområde med enklare arbetsuppgifter.

Efter det att A.R:s anställning hade avslutats, påkallade Byggnads förhandling med bolaget och påstod att för A.R:s anställning skulle byggavtalet tillämpas och inte transportavtalet, som var det avtal som bolaget tidigare hade tillämpat. Bolaget redogjorde för att man tecknat kollektivavtalet med

Transport innan kollektivavtalet med Byggnads tecknades, och att A.R. inte var grovarbetare eller logistikstöd för produktion. Bolaget hänvisade till de tidigare förhandlingarna med Byggnads där man hade redogjort för skillnaderna i sin verksamhet. Byggnads godtog dock inte argumenten på samma sätt som det hade gjort när kollektivavtalet tecknades. Förbundet kan inte ensidigt ändra på vad som framgår av innehållet i protokollet av den 2 februari 2022. Byggnads är bundet av det tillämpningsområde för kollektivavtalet som parterna var överens om när kollektivavtalet tecknades.

29/29-principen

Byggavtalet är inte heller tillämpligt på arbetet som trafikvakt enligt den s.k. 29/29-principen, eftersom det arbetet inte står i naturligt samband med bolagets centrala verksamhet på vilket byggavtalet är tillämpligt.

Transportavtalet

Det är transportavtalet som ska tillämpas på A.R:s arbete. Om Arbetsdomstolen skulle finna att byggavtalet är tillämpligt på hans arbete, är det fråga om konkurrerande kollektivavtal. Transportavtalet har då, som det först tecknade kollektivavtalet, företräde framför byggavtalet.

Byggavtalets bestämmelser

De yrkade beloppen är korrekt beräknade enligt byggavtalet. Om Arbetsdomstolen skulle finna att byggavtalet är tillämpligt, och transportavtalet inte är tillämpligt eller om det är fråga om konkurrerande kollektivavtal och byggavtalet har företräde framför transportavtalet, medges därför yrkanden om lön, semesterersättning och resekostnadsersättning.

Bolaget är inte skadeståndsskyldigt

Eftersom bolaget inte har brutit mot byggavtalet, är det heller inte skadeståndsskyldigt mot Byggnads eller mot A.R.

Om Arbetsdomstolen kommer fram till att byggavtalet ska tillämpas, och att bolaget därmed har brutit mot det avtalet, är bolaget ändå inte skyldigt att betala skadestånd. Det finns skäl att jämka skadeståndet till noll eftersom det har förelegat en påtaglig osäkerhet om vilket kollektivavtal som är tillämpligt på A.R:s arbete.

Utredningen

På Byggnads begäran har förhör under sanningsförsäkran hållits med A.R., vittnesförhör med lokalombudsmannen M.L. samt förhör upplysningsvis med avtalssekreterarna E.P., P.W. och enhetschefen R.J.

På bolagets begäran har förhör under sanningsförsäkran hållits med A.H. samt vittnesförhör med HR-konsulten R.W. och administrativa chefen G.G.

Parterna har åberopat skriftlig bevisning.

Föreningen Byggföretagen i Sverige (Byggföretagen) har med stöd av 5 kap. 1 § andra stycket arbetstvistlagen yttrat sig i målet och anfört bl.a. följande.

Inledningsvis kan konstateras att yrkeskategorin ”trafikvakt” inte uttryckligen förekommer i Byggavtalet. Yrkeskategorin är däremot uttryckligen reglerad i det kollektivavtal som Byggföretagen tecknar med Service- och kommunikationsfacket (Seko), Väg- och banavtalet. När det gäller arbete som trafikvakt i allmän trafik är det Byggföretagens uppfattning att arbetet regleras uteslutande av Väg- och banavtalet. Byggföretagen känner inte till att Byggnads tidigare har gjort gällande att det arbetet skulle omfattas av Byggavtalet. Om det skulle förekomma att arbetstagare anställd hos ett byggföretag bundet av Byggavtalet dirigerar trafik inom en avgränsad byggarbetsplats skild från allmän trafik kan saken möjligen betraktas ur en annan vinkel. Om det skulle stå i naturligt samband med det aktuella byggföretagets verksamhet skulle arbetet kunna utföras inom ramen för Byggavtalet med stöd av 29/29-principen. Byggföretagen noterar att det mellan parterna i målet råder tvist om huruvida arbetet har utförts i allmän trafik eller inom en avgränsad byggarbetsplats.

Vissa övriga så kallade logistikarbetsuppgifter sker vanligtvis av företag som är bundna av andra kollektivavtal än Byggavtalet. Arbetsuppgifter med mera stadigvarande assisterande arbetsuppgifter till byggproduktionen förekommer inom ramen för det arbetsomfång som finns för det bredare arbetsinnehåll med logistiktjänster som reglerades mellan parterna i Byggavtalet i samband med avtalsförhandlingarna 2023. Logistik-tjänster på Byggavtalets område kännetecknas av att man i verksamheten har ett mer stadigvarande uppdrag med löpande arbetsuppgifter som inte utgör ett tillfälligt uppdrag på byggarbetsplatsen, verksamheten sker då ofta i nära samverkan med och planeras i samklang med den direkta byggproduktionens framdrift.

Domskäl

Twisten

Parterna är oense om A.R. har rätt till vissa ersättningar enligt byggavtalet. Arbetsdomstolen ska därvid ta ställning till om byggavtalet är tillämpligt på A.R:s arbete som trafikvakt och avfallshanterare hos bolaget. Om Arbetsdomstolen skulle finna att byggavtalet är tillämpligt, och transportavtalet inte är tillämpligt, eller om det är fråga om konkurrerande kollektivavtal, och byggavtalet har företräde framför transportavtalet, har bolaget medgett Byggnads yrkanden om lön och andra ersättningar. Bolaget har dock invänt att ett eventuellt skadestånd i sådant fall ska jämkas, eftersom det funnits en påtaglig osäkerhet kring vilket kollektivavtal som ska tillämpas.

Rättsliga utgångspunkter

Kollektivavtalet mellan parterna är ett s.k. hängavtal. Ett sådant avtal hämtar normalt större delen av sitt materiella innehåll från ett annat kollektivavtal, vanligen ett riksavtal för den ifrågavarande branschen, och innehåller därutöver oftast vissa särskilda bestämmelser som innebär större eller mindre avvikelser från det avtal till vilket hängavtalet hänvisar (se t.ex. AD 1992 nr 143).

Vilket som är tillämpningsområdet för ett visst kollektivavtal, och om en omtvistad verksamhet faller in under detta eller inte, får avgöras efter en sedvanlig tolkning av avtalet. Det saknas i detta sammanhang i princip betydelse om det kan finnas även ett annat kollektivavtal som i och för sig kan vara tillämpligt på den verksamhet som tvisten rör (se t.ex. AD 2013 nr 30).

Utgångspunkten vid tolkningen av ett kollektivavtal är att det i första hand är parternas gemensamma avsikt vid avtalets ingående som bestämmer avtalets innehåll. Om tolkningsfrågan inte kan lösas genom att en gemensam partsavsikt kan fastställas, får prövningen i stället göras med utgångspunkt från avtalets ordalydelse. Avtalets övriga innehåll och systematik, liksom vad som förekommit vid avtalets tillkomst och hur avtalet har kommit att tillämpas, kan ge ledning vid tolkningen (se t.ex. AD 2024 nr 49).

Den s.k. 29/29-principen har sitt namn efter Arbetsdomstolens dom AD 1929 nr 29 och har kommit att bli en allmän tolkningsprincip när det gäller att bestämma gränserna för ett kollektivavtals tillämpningsområde (se t.ex. AD 2013 nr 30 och där gjorda hänvisningar). Enligt 29/29-principen anses ett kollektivavtal vara tillämpligt på allt sådant arbete som efter ett praktiskt bedömande står i ett naturligt samband med den centrala verksamhet som avtalet först och främst syftar på.

När det gäller frågan om konkurrerande kollektivavtal har Arbetsdomstolen vid flera tillfällen tagit ställning i tvister där en arbetsgivare varit bunden av två kollektivavtal för samma arbete i en och samma verksamhet. Såvitt avser anställningsvillkor har Arbetsdomstolen uttalat att som huvudregel gäller, att det först tillkomna avtalets bestämmelser om anställningsvillkor har företräde framför det senare avtalets bestämmelser om detta. Arbetsgivaren är i det fallet då inte skyldig att tillämpa det senare avtalets bestämmelser om anställningsvillkor (se t.ex. AD 2020 nr 66 och där gjorda hänvisningar).

Är byggavtalet tillämpligt på A.R:s arbete?

Byggnads har gjort gällande att verksamhet med trafikvakter omfattas av byggavtalet, eftersom arbetet som trafikvakt är en central verksamhet på byggavtalets område, vilket bolaget har bestritt.

Ordalydelse och partsavsikt

Enligt det aktuella hängavtalets § 1 har detta – med iakttagande av de ändringar och tillägg som anges i avtalet – samma innebörd och omfattning som mellan Byggföretagen och Byggnads vid varje tidpunkt gällande överenskommelse av kollektivavtals karaktär. Det är ostridigt i målet att denna hänvisning avser byggavtalet.

Det finns inte någon bestämmelse i byggavtalet som anger avtalets tillämpningsområde eller som uttryckligen avser trafikvakter. Det har inte heller kommit fram att kollektivavtalsparterna, dvs. Byggföretagen och Byggnads, ursprungligen eller över tid haft någon uttalad gemensam uppfattning om hur avtalets tillämpningsområde ska avgränsas när det gäller trafikvakter. Det framgår inte heller av Byggföretagens yttrande i målet att det skulle finnas någon sådan gemensam partsavsikt. Det finns därmed inte något stöd för att kollektivavtalsparterna avsett att ett företags verksamhet med trafikvakter på en del av en byggarbetsplats, i nära anslutning till och vid en byggarbetsplats utgör en sådan central verksamhet på byggavtalets område att den skulle omfattas av byggavtalet.

Inte heller hängavtalet innehåller någon uttrycklig bestämmelse avseende trafikvakter. A.H. har uppgett att han i samband med avtalsteckningen informerade Byggnads om att bolaget hade anställda trafikvakter som det tillämpade transportavtalet på. A.H. har även uppgett att Byggnads vid den tidpunkten inte hade någon synpunkt på detta. M.L., som var den som tecknade hängavtalet för Byggnads räkning, har uppgett att han inte minns den aktuella avtalsteckningen. Arbetsdomstolen finner mot denna bakgrund att omständigheterna kring hängavtalets tecknande inte ger något stöd för att

parterna avsåg att det nu omtvistade arbetet utgör en sådan central verksamhet på byggavtalets område att det skulle omfattas av byggavtalet.

Byggavtalets tillämpning

Fråga är då om byggavtalets tillämpning ger någon vägledning i tolkningsfrågan.

Enligt förbundet har byggnadsarbetare alltid dirigerat trafik till och från samt på en byggarbetsplats. Arbetsdomstolen ifrågasätter inte att de som arbetar som byggnadsarbetare vid byggarbetsplatser kan dirigera trafik i arbetet, vilket även E.P. och M.L. uppgett att de gjort när de arbetade som byggnadsarbetare, och att byggavtalet då är tillämpligt.

R.J:s och P.W:s uppgifter ger, enligt Arbetsdomstolens mening, visst stöd för Byggnads uppfattning att byggavtalet generellt sett är tillämpligt på arbete som sker på en byggarbetsplats. Parterna är dock oense om logistik-tunnlarna, där A.R. arbetade, ska anses vara en byggarbetsplats. Oavsett om logistik-tunnlarna, där A.R. arbetade, ska anses vara en byggarbetsplats eller inte, finns det dock inte någon utredning i målet som visar att byggavtalet generellt har tillämpats på arbetstagare som haft sin huvudsakliga arbetsuppgift som trafikvakt. Däremot har det genom R.W:s uppgifter, som inte har ifrågasatts av Byggnads, kommit fram att ett annat större bolag, som också har och har haft trafikvakter vid just byggarbetsplatsen Slussen, tillämpar ett kollektivavtal med Transport, nämligen bevaknings- och säkerhetsavtalet.

Det anförda innebär, enligt Arbetsdomstolens mening, att det inte heller av vad som framkommit om byggavtalets tillämpning går att dra slutsatsen att A.R:s arbete som trafikvakt vid Slussen är en sådan central verksamhet på byggavtalets område som byggavtalet är tillämpligt på.

Påstådd överenskommelse mellan Byggnads och Transport

Byggnads har påstått att förbundet sedan länge har en överenskommelse med Transport om att trafikvakter som arbetar på byggarbetsplatser ska omfattas av byggavtalet. Det har bolaget bestritt. Enligt förbundet ska det inte

vara fråga om en s.k. gränsdragningsöverenskommelse, och Byggnads har inte heller gjort gällande att frågan om trafikvakter finns reglerad i LO:s organisationsplan.

R.J., enhetschef på Byggnads avtalsenhet, har uppgett att LO:s organisationsplan och befintliga gränsdragningsöverenskommelser skiljer på transporter som sker till eller från en byggarbetsplats och transporter som sker inom en byggarbetsplats. De förstnämnda hör, enligt hans uppfattning, till Transports kollektivavtalsområde medan de sistnämnda hör till Byggnads kollektivavtalsområde. P.W., avtalssekreterare på Transport, har uppgett att organisationsplanen innebär att transportavtalet inte är tillämpligt på arbete som sker stadigvarande, dvs. månadsvis eller årsvis, inne på en byggarbetsplats.

Byggnads har vidare åberopat ett intyg av P.W. av vilket framgår att Byggnads och Transport är överens om att Byggnads har avtals- och organisationsrätten när arbete utförs stadigvarande inne på Skanska Slussenbygget. P.W. har inför Arbetsdomstolen uppgett att han inte har varit inne på området i de aktuella logistiktunnlarna samt att han inte kan uttala sig om byggavtalet är tillämpligt på arbetet som trafikvakt i tunnlarna. Han har vidare uppgett att han utfärdade intyget på Byggnads begäran, och utifrån Byggnads beskrivning av arbetsuppgifterna och förhållandena på platsen. P.W:s uppgifter ger därför, enligt Arbetsdomstolens mening, inte stöd för att det finns en sådan överenskommelse mellan Byggnads och Transport avseende trafikvakter vid Slussen som förbundet påstått. Inte heller R.J:s uppgifter ger, enligt Arbetsdomstolens mening, stöd för påståendet om en överenskommelse mellan förbunden avseende just trafikvakter.

Sammantaget finner Arbetsdomstolen inte visat att det finns en överenskommelse mellan Byggnads och Transport avseende trafikvakter vid byggarbetsplatsen vid Slussen som förbundet påstått.

29/29-principen

Förbundet har vidare åberopat den s.k. 29/29-principen. Som Arbetsdomstolen redogjort för ovan, innebär den principen att ett kollektivavtal anses vara tillämpligt på allt sådant arbete, som efter ett praktiskt bedömande står i ett naturligt samband med den centrala verksamhet som avtalet först och främst syftar på.

Utredningen har inte visat att A.R:s arbete omfattas av eller står i naturligt samband med den centrala verksamhet som avtalet först och främst syftar på.

Arbetet vid Haga Norra

Eftersom A.R. anställdes och huvudsakligen arbetade som trafikvakt under sin korta anställning hos bolaget, har inte heller hans två inskolningsdagar till arbetet med avfallshantering vid Haga Norra omfattats av byggavtalet. Att han vid inskolningsdagarna inför arbetet som avfallshanterare befann sig inom en byggarbetsplats, påverkar inte den bedömningen.

Slutsats

Sammanfattningsvis finner Arbetsdomstolen att den utredning som har presenterats i målet inte ger tillräckligt stöd för slutsatsen, att det aktuella arbetet som trafikvakt och arbetet de två dagarna som avfallshanterare faller under byggavtalets tillämpningsområde. A.R:s arbete omfattas därför inte av byggavtalet. Han har därmed inte rätt till ersättningar enligt detta. Byggnads talan ska därför avslås.

Rättegångskostnader

Eftersom Byggnads har förlorat målet, ska förbundet ersätta bolagets rättegångskostnader i den mån dessa har varit skäligen påkallade för att tillvarata bolagets rätt.

Bolaget har yrkat ersättning för ombudsarvode med 764 000 kr, varav 525 000 kr avser advokatens arbete och 239 000 kr avser den biträdande juristens arbete, samt för vittnet R.W:s arbete i målet med 60 000 kr och för hans resekostnader med 3 000 kr. Byggnads har vitsordat kostnaden för advokatens arbete men ifrågasatt skäligheten av övriga rättegångskostnader.

Arbetsdomstolen anser att de yrkade ombudsarvodena är skäliga. Byggnads ska därför ersätta bolaget för detta.

Bolaget har inte redogjort för vilket arbete R.W. har utfört i målet eller motiverat varför det varit skäligen påkallat för att tillvarata bolagets rätt i tvisten. Detsamma gäller hans resekostnader. Arbetsdomstolen anser att detta innebär att ersättningsyrkandet inte kan bifallas. Eftersom R.W. har hörts som vittne i målet, har bolaget däremot rätt till ersättning för hans resekostnader mellan Stockholm och Nyköping i samband med huvudförhandlingen. Arbetsdomstolen bestämmer dessa till skäliga 400 kr.

Domslut

1. Arbetsdomstolen avslår Svenska Byggnadsarbetareförbundets talan.
2. Arbetsdomstolen förpliktar Svenska Byggnadsarbetareförbundet att ersätta Good Folks Sweden AB:s rättegångskostnad med 764 400 kr, varav 764 000 kr avser ombudsarvode, jämte ränta enligt 6 § räntelagen från dagen för denna dom till dess betalning sker.

Ledamöter: Karin Renman, Håkan Lundquist, Berndt Molin, Lars Askelöf, Gabriella Forssell, Lenita Granlund (skiljaktig) och Gerald Lindberg (skiljaktig).

Rättssekreterare: Martina Diab

Skiljaktig mening

Ledamöterna Lenita Granlund och Gerald Lindberg är skiljaktiga i fråga om byggavtalets tillämplighet och anför följande.

De aktuella logistiktunnlarna vid Slussen där A.R. arbetade utgör en del av en större byggarbetsplats. Arbetet som trafikvakt får därför i detta fall anses ha ett sådant samband med byggverksamheten att byggavtalet är tillämpligt. Genom P.W:s uppgifter är det vidare utrett att Byggnads och Transport är överens om arbetet som trafikvakt på en byggarbetsplats faller inom byggavtalets tillämpningsområde. Sammantaget menar vi därför att det är byggavtalet som ska tillämpas på A.R:s anställning.

Överröstade i denna del är vi i övrigt ense med majoriteten.